

**UCHWAŁA NR XXXIX/309/2021
RADY GMINY W KOZŁOWIE**

z dnia 28 maja 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Kozłowo na lata
2021-2024**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 2 ust. 1 i 5, art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 685), Rada Gminy w Kozłowie, uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Kozłowo na lata 2021-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kozłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Alicja Hołubowicz

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/309/2021
z dnia 28 maja 2021 r.

**Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Kozłowo
na lata 2021-2024**

Kozłowo, maj 2021 roku

I. Wstęp

Zadania systemu ochrony zdrowia psychicznego to z jednej strony działania profilaktyczne, z drugiej zaś identyfikacja i diagnoza zaburzeń, zapewnienie efektywnej opieki, dostosowanej do potrzeb osoby leczonej, zapewnienie działań zmierzających do redukcji stresu pacjenta i jego rodziny, osób bliskich, działania edukacyjne adresowane zarówno do osób z zaburzeniami psychicznymi jak też ich rodzin, zapobieganie niepełnosprawności, samouszkodzeniom, samobójstwom, instytucjonalizacji.

Zdrowie psychiczne jest jednym z najważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa, jego utrzymanie i przywracanie jest nadal dużym wyzwaniem. Światowa Organizacja Zdrowia w konstytucji z 1948 roku określa zdrowie jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej definicji, ponieważ (według WHO), różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą profesjonalne teorie wpływają na to, jak termin ten jest rozumiany.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie psychiczne jako dobrostan, w którym jednostka realizuje swoje możliwości, potrafi poradzić sobie z różnorodnymi sytuacjami życiowymi, jest w stanie uczestniczyć w życiu społecznym oraz produktywnie pracować. Zdrowie psychiczne jest fundamentem dobrego samopoczucia i efektywnego funkcjonowania osoby w społeczeństwie. Zdrowie psychiczne oznacza dużo więcej niż brak zaburzeń psychicznych.

Zdrowie psychiczne w pojęciu medycznym jest to stan wolny od zaburzeń psychicznych, czyli takie zachowanie człowieka, które jest wolne od zakłóceń czynności psychicznych. Ogólnie zdrowie można zdefiniować jako nieobecność choroby, dobre samopoczucie oraz satysfakcjonujące twórcze życie. W ujęciu psychologicznym, zdrowie psychiczne to zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptacja i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągnięcia satysfakcji z życia, realistyczna percepcja rzeczywistości. Natomiast w ujęciu socjologicznym, zdrowie psychiczne to zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku wskazuje organy administracji samorządowej jako odpowiedzialne za zapewnienie ochrony zdrowia psychicznego. Działania w tym zakresie mogą być wspierane przez stowarzyszenia, fundacje, inne organizacje oraz osoby fizyczne i prawne. W przypadku samorządu gminnego ochrona zdrowia psychicznego polegać będzie przede wszystkim na realizacji celów głównych i szczegółowych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym oraz zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy i wsparcia psychicznego.

Zdrowie psychiczne, które ma ogromny wpływ na zdrowie fizyczne, warunkuje aktywne funkcjonowanie obywateli w życiu społecznym i gospodarczym. Patrząc na gospodarkę kraju, jest ona w ogromnym stopniu zależna od kondycji psychicznej zarówno pracodawców jak i pracowników. Stan zdrowia psychicznego oraz to, jak o nie dbamy, jest pochodną wzorców funkcjonowania naszych rodzin. Zatem dbałość o tę sferę, od najmłodszych lat życia, przekłada się na dobrostan i dobrobyt wszystkich obywateli.

II. Diagnoza

Art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego mówi, że określenie osoby z zaburzeniami psychicznymi odnosi się do osoby:

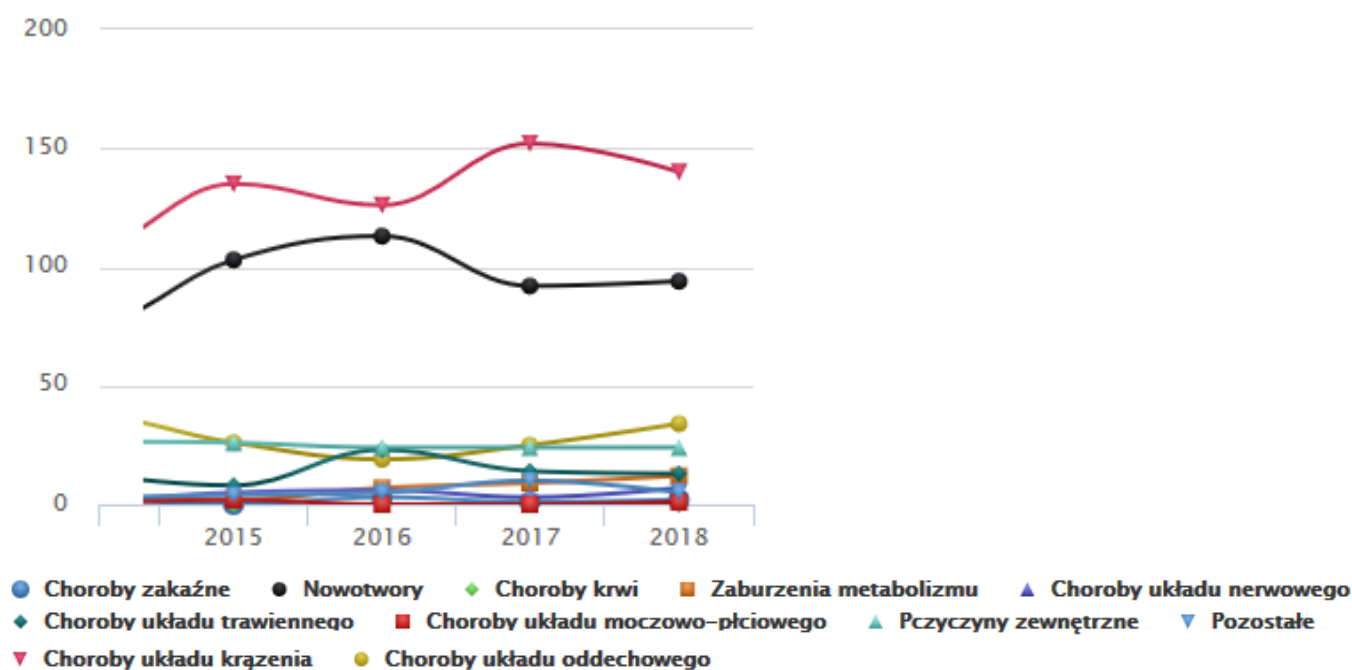
- a) chorej psychicznie (wykazującej zaburzenia psychotyczne),
- b) upośledzonej umysłowo,
- c) wykazującej inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych

form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Gminę zamieszkuje według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku 6.099 mieszkańców. Z pomocy społecznej skorzystało w 2017 roku 321 rodzin, a w 2018 roku 277 rodzin. Wśród osób korzystających z różnych form pomocy społecznej są również osoby chore psychicznie i tak w roku 2017 udzielono takiej pomocy dla 56 osób, natomiast w roku 2018 dla 51 osób, poprzez skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Sarnowie.

Stan zdrowia psychicznego odzwierciedlony jest również przez poziom zgonów spowodowanych przez zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania oraz przez przyczyny zewnętrzne takie jak samobójstwa. Jak podają dane GUS w województwie warmińsko-mazurskim (na przestrzeni 10 lat) nastąpił ponad 3-krotny wzrost wskaźnika zgonów na 100 tys. ludności według przyczyn takich jak zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania. Wskaźnik ten w roku 2017 wyniósł 22,9 i był ponad dwukrotnie wyższy niż średni dla Polski (9,7), natomiast w roku 2018 wyniósł 17,6 (9,8 dla kraju). Dla porównania poniżej zaprezentowano wykres przedstawiający przyczyny zgonów w powiecie nidzickim.

Wykres 1. Przyczyny zgonów w powiecie nidzickim w latach 2015-2018

Źródło: GUS

W 2018 roku w powiecie nidzickim najwięcej zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, nowotworami oraz chorobami układu oddechowego.

W 2018 roku 38,5% zgonów w gminie Kozłowo spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 25,8% zgonów w gminie Kozłowo były nowotwory, a 9,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Kozłowo przypada 7,97 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

Liczba chorych korzystających z różnych form opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w naszym województwie w roku 2018 wyniosła 58 029 pacjentów, natomiast w powiecie nidzickim 966 pacjentów.

Na terenie Gminy Kozłowo funkcjonuje:

- 1) Ośrodek Świadczeń Medycznych Wiktor Goślicki, Zbigniew Goślicki Spółka Jawna, Poradnia Lekarzy POZ, ul. Pólko 8 13-124 Kozłowo – świadczy pomoc osobom chorym, w tym także osobom chorym psychicznie (nie ma tu lekarza o specjalności psycholog, psychiatra),

- 2) „MEDYK” - lekarze specjaliści Domagała, Kacała, Powroźnik i Zakrzewska Spółka Partnerska, ul. Traugutta 13 13-100 Nidzica z siedzibą również w Szkotowie – świadczy pomoc osobom chorym, w tym także osobom chorym psychicznie (nie ma tu lekarza o specjalności psycholog, psychiatra)
- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy w Kozłowie świadczy usługi na pobyt dzienny dla osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie – udziela pomocy w różnej formie dla wszystkich mieszkańców, w tym także dla osobom mającym problemy ze zdrowiem psychicznym.

Na terenie powiatu nidzickiego funkcjonuje:

- 1) Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nidzicy,
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy,
- 6) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nidzicy,
- 7) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Nidzicy i działający przy nim Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, Warsztaty Terapii Zajęciowej i Środowiskowy Dom Samopomocy w Nidzicy,
- 8) Przychodnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Nidzicy,
- 9) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy,
- 10) Środowiskowy Dom Samopomocy „POBOŻE” w Szczepkowie Borowym – świadczy usługi na pobyt dzienny i całodobowy dla osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym,
- 11) Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy – świadczy działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi i osób upośledzonych intelektualnie poprzez usługi rynku pracy tj. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i organizacja szkoleń.

Ponadto orzecznictwem w zakresie stanu zdrowia i jego oceny zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Szczytnie, który wydaje orzeczenia o:

- a) zaliczeniu osób, które nie ukończyły 16 roku życia do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku,
- b) znacznym stopniu niepełnosprawności – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- c) umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- d) lekkim stopniu niepełnosprawności – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jakie wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażania w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Orzeczenie o niepełnosprawności może być wydane na stałe lub okresowo.

III. Cele główne, cele szczegółowe i działania

Cel główny I:

Promowanie zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cele szczegółowe I

- 1) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;**
- 2) Zapobieganie zaburzeniom psychicznym;**
- 3) Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi;**
- 4) Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.**

Działania:

- 1) Prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, zgodnie z potrzebami i aktualną sytuacją zdrowotną oraz kampanii informacyjnych w celu wywołania postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 5) Prowadzenie działań skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych promujących styl życia korzystny dla zdrowia psychicznego;
- 6) Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych;
- 7) Opracowanie programu zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i w środowisku lokalnym;
- 8) Dostosowanie do aktualnych potrzeb wszelkich form wsparcia i pomocy udzielanych przez podmioty do tego powołane osobom potrzebującym oraz rodzinom;
- 9) Wprowadzenie wczesnej diagnostyki i interwencji na terenie gminy;
- 10) Organizowanie uroczystości i innych spotkań o charakterze integracyjnym;
- 11) Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych;
- 12) Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz zdrowia psychicznego, osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób, których zdrowie psychiczne jest zagrożone, integracji, a także w celu udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

Cel główny II:

Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Cele szczegółowe II

- 1) Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego;**
- 13) Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi;**
- 14) Koordynacja różnych form pomocy i opieki.**

Działania:

- 1) Prowadzenie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi kampanii ograniczającej tendencje do bierności, izolacji, wykluczenia i zależności instytucjonalnej, w tym rozwoju form zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zwiększenia aktywności zawodowej (organizowanie szkoleń, spotkań informacyjnych);
- 15) Stworzenie warunków dla zwiększenia dostępności różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 16) Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Kozłowo na lata 2021-2024.

IV. Zasady finansowania Programu

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane z Narodowego Funduszu Zdrowia, środków finansowych świadczeniodawców usług medycznych, środków finansowych z budżetu

państwa, środków zagranicznych z budżetu Unii Europejskiej oraz środków jednostek samorządu terytorialnego.

V. Podmioty uczestniczące

- 1) Ośrodek Świadczeń Medycznych Wiktor Goślicki, Zbigniew Goślicki Spółka Jawna, Poradnia Lekarzy POZ, ul. Pólko 8 13-124 Kozłowo,
- 2) „MEDYK” - lekarze specjaliści Domagała, Kacała, Powroźnik i Zakrzewska Spółka Partnerska, ul. Traugutta 13, 13-100 Nidzica z siedzibą również w Szkotowie,
- 3) Urząd Gminy w Kozłowie,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie,
- 5) Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
- 6) Inne jednostki i instytucje.

VI. Monitoring i ewaluacja

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Kozłowo na lata 2021-2024 będzie podlegał systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian. Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Wskaźnikami monitoringu:

- liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych,
- liczba osób, którym udzielono świadczeń zdrowotnych,
- liczba wykrytych zaburzeń,
- liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.